

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης που υπογράφηκε στο Magglingen/Macolin την 18η Σεπτεμβρίου 2014, σχετικά με τη χειραγώγηση των αθλητικών αγώνων, επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της βίας στον αθλητισμό, μετατροπή της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής σε ΝΠΙΔ, κύρωση του νέου καταστατικού αυτής και άλλες διατάξεις»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε από τη Διарκή Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, διαρθρώνεται σε έξι (6) Μέρη (Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄) και αποτελείται από είκοσι ένα (21) άρθρα. Με τις διατάξεις του ρυθμίζονται ζητήματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Συγκεκριμένως, με τις διατάξεις του Μέρους Α΄ υπό τον τίτλο «ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΕΙΡΑΓΩΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ» (Άρθρο Πρώτο), κυρώνεται και αποκτά την ισχύ που προβλέπεται στο άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης η οποία υπεγράφη στο Magglingen/Macolin τη 18.09.2014 και τέθηκε σε ισχύ την 01.09.2019, σχετικώς με τη χειραγώγηση των αθλητικών αγώνων. Συμφώνως προς την παρ. 1 του άρθρου 28 του Συντάγματος, οι γενικώς παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου, καθώς και οι διεθνείς συμ-

βάσεις, από την επικύρωσή τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ συμφώνως προς τους όρους καθεμιάς, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν κάθε άλλης αντίθετης διάταξης νόμου.

Μέχρι σήμερα, η εν λόγω Σύμβαση έχει υπογραφεί από τριάντα έξι (36) κράτη μέλη και ένα κράτος μη μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, και έχει κυρωθεί από έξι (6) κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης [βλ. επίσημη ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης (www.conventions.coe.int) με τελευταία ενημέρωση την 13-11-2019]. Η Ελλάδα υπέγραψε τη Σύμβαση την 18.09.2014, δεν έχει, όμως, προβεί, έως σήμερα, στην κύρωσή της.

Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση επί του Μέρους Α' του νομοσχεδίου, η εμπορευματοποίηση του αθλητισμού και η εκτενής κάλυψη από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, παράγοντες που, αναποφεύκτως, συνέδεσαν την επίτευξη συγκεκριμένων αθλητικών αποτελεσμάτων με την επίτευξη οικονομικών κερδών, οδήγησαν στη διαρκώς αυξανόμενη τάση χειραγώγησης αθλητικών αγώνων, φαινόμενο το οποίο παρατηρήθηκε εντόνως από την έναρξη της δεκαετίας του 2000. Η εξάπλωση και η δημιουργία διάφορων ειδών στοιχήματος που είναι εύκολο να χειραγωγηθούν και μορφών χειραγώγησης που είναι πιο δύσκολο να ανιχνευθούν, και η ανάπτυξη μίας μεγάλης παράνομης αγοράς η οποία έχει προσελκύσει οργανωμένες εγκληματικές ομάδες που επιδιώκουν να χειραγωγήσουν αθλητικούς αγώνες επί των οποίων γίνεται ο στοιχηματισμός, κατέστησαν απαραίτητη την αυξημένη, ταχεία, βιώσιμη και λειτουργική συνεργασία σε εθνικό και διεθνές επίπεδο για την αποτελεσματική καταπολέμηση της χειραγώγησης των αθλητικών αγώνων. Υπό τις ανωτέρω συνθήκες, παρέστη επιτακτική η ανάγκη δημιουργίας ενός διεθνούς εργαλείου - στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης - το οποίο θα παράσχει στα Συμβαλλόμενα Μέρη τα μέσα για την καταπολέμηση του φαινομένου της χειραγώγησης των αθλητικών αγώνων. Με την εν λόγω Σύμβαση παρέχεται η δυνατότητα καθορισμού κοινώς συμφωνημένων προδιαγραφών και αρχών για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την τιμωρία της χειραγώγησης αθλητικών αγώνων (βλ., σχετικώς, και Προοίμιο της υπό κύρωση Σύμβασης).

Η υπό κύρωση Σύμβαση αποτελείται από εννέα (9) Κεφάλαια και σαράντα ένα (41) άρθρα. Σκοπός της είναι η καταπολέμηση της χειραγώγησης των αθλητικών αγώνων, ενώ κύριους στόχους της αποτελούν η πρόληψη, η εξάλειψη και η επιβολή κυρώσεων όσον αφορά περιπτώσεις χειραγώγησης ε-

θνικών και διεθνών αθλητικών αγώνων, και η προώθηση της εθνικής και διεθνούς συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων δημόσιων αρχών και των οργανισμών που ασχολούνται με το αθλητισμό και το αθλητικό στοίχημα. Με τις διατάξεις της Σύμβασης ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, θέματα τα οποία αφορούν τον συντονισμό, από τα Συμβαλλόμενα Μέρη, της πολιτικής, των ενεργειών και της συνεργασίας των ενδιαφερόμενων δημόσιων αρχών και λοιπών φορέων (αθλητικές οργανώσεις, φορείς διοργάνωσης αγώνων, πράκτορες αθλητικών στοιχημάτων) για την καταπολέμηση της χειραγώγησης των αθλητικών αγώνων. Επίσης, ρυθμίζονται θέματα τα οποία αφορούν τον εντοπισμό, την ανάλυση και την εκτίμηση των κινδύνων που συνδέονται με τη χειραγώγηση των αγώνων, τη λήψη νομοθετικών ή άλλων μέτρων για τη διασφάλιση της απαιτούμενης διαφάνειας όσον αφορά την ενδεχόμενη χρηματοδότηση των αθλητικών οργανισμών, και την υιοθέτηση από τα Συμβαλλόμενα Μέρη των πλέον κατάλληλων μέτρων για την καταπολέμηση του παράνομου αθλητικού στοιχήματος. Εν συνεχεία, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την ανταλλαγή πληροφοριών, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, μεταξύ των αρμόδιων δημόσιων αρχών, των αθλητικών οργανισμών και των φορέων εκμετάλλευσης αθλητικού στοιχήματος, τον ορισμό εθνικής πλατφόρμας για την καταπολέμηση της χειραγώγησης των αθλητικών αγώνων συμφώνως προς το εθνικό δίκαιο και τα οριζόμενα στη Σύμβαση, καθώς και την υιοθέτηση από τα Συμβαλλόμενα Μέρη των απαραίτητων νομοθετικών και άλλων μέτρων για την εξασφάλιση της τήρησης της ισχύουσας εθνικής και διεθνούς νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη συλλογή, επεξεργασία και ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων και πληροφοριών. Περαιτέρω, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την εφαρμογή ενός πλαισίου ουσιαστικού ποινικού δικαίου όσον αφορά τη χειραγώγηση αθλητικών αγώνων. Μεταξύ άλλων, περιλαμβάνονται διατάξεις που αφορούν τη διασφάλιση από τα Συμβαλλόμενα Μέρη της επιβολής ποινικών κυρώσεων για τη χειραγώγηση αθλητικών αγώνων όταν ενέχει εξαναγκασμό, διαφθορά ή απάτη, όπως καθορίζονται από την εσωτερική νομοθεσία, καθώς και την υιοθέτηση των απαραίτητων νομοθετικών και άλλων μέτρων για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης των προσόδων από ποινικά αδικήματα τα οποία σχετίζονται με τη χειραγώγηση αθλητικών διοργανώσεων, τον χαρακτηρισμό ως ποινικού αδικήματος του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος που προέρχεται από τη χειραγώγηση αθλητικών αγώνων και, γενι-

κώς, την ένταξη της χειραγώγησης αθλητικών αγώνων στο θεσμικό πλαίσιο για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Επίσης, προβλέπεται η υιοθέτηση από τα Συμβαλλόμενα Μέρη των απαραίτητων νομοθετικών και άλλων μέτρων για τη θέσπιση ως ποινικών αδικημάτων της συνέργειας και υποκίνησης διάπραξης των ως άνω αδικημάτων, και για τη διασφάλιση της δυνατότητας, υπό προϋποθέσεις, νομικά πρόσωπα να θεωρηθούν υπεύθυνα στην περίπτωση που τα ως άνω αδικήματα διαπράττονται προς όφελός τους από φυσικά πρόσωπα που ενεργούν είτε ατομικώς είτε ως μέλη οργάνων τους. Περαιτέρω, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη δικαιοδοσία στην οποία εμπίπτουν τα εν λόγω αδικήματα, καθώς και θέματα που αφορούν τη λήψη μέτρων για τη διασφάλιση των ηλεκτρονικών αποδεικτικών στοιχείων, όπως και μέτρων προστασίας προσώπων τα οποία παρέχουν πληροφορίες και συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές. Εν συνεχεία, προβλέπεται η επιβολή διοικητικών και ποινικών κυρώσεων κατά φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς και η κατάσχεση και δήμευση εμπορευμάτων, εγγράφων, εσόδων και άλλων στοιχείων που προκύπτουν από τη διάπραξη αδικημάτων σχετικώς με τη χειραγώγηση των αθλητικών αγώνων. Ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη διεθνή συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις για τους σκοπούς της έρευνας, της δίωξης και της δικαστικής διαδικασίας όσον αφορά τα ως άνω αδικήματα, καθώς και τη συνεργασία των Συμβαλλόμενων Μερών με διεθνείς αθλητικούς οργανισμούς. Περαιτέρω, ορίζεται η διαδικασία παρακολούθησης της υπό κύρωση Σύμβασης με τη σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης της Σύμβασης, της οποίας καθορίζεται η σύνθεση, ο τρόπος λειτουργίας και οι αρμοδιότητες. Τέλος, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την υπογραφή και την έναρξη ισχύος της Σύμβασης, τη σχέση της με άλλες διεθνείς συμβάσεις, την εφαρμογή της, τη δυνατότητα διατύπωσης επιφυλάξεων από τα συμβαλλόμενα μέρη, τη διαδικασία τροποποίησής της, τη δυνατότητα καταγγελίας της, και τη διευθέτηση τυχόν διαφορών σχετικώς με την εφαρμογή και ερμηνεία διατάξεών της.

Σημειώνεται ότι, συμφώνως προς την διάταξη της παρ. 2 του άρθρου εικοστού πρώτου του νομοσχεδίου, η ισχύς της υπό κύρωση Σύμβασης για την Ελλάδα αρχίζει από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 32 της Σύμβασης, ήτοι από την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί μετά τη λήξη της περιόδου τριών μηνών από την ημερομηνία της παροχής της συγκατά-

θεσης του Κράτους να δεσμεύεται από τη σύμβαση, δηλαδή από την ημερομηνία κύρωσης της Σύμβασης διά του παρόντος (βλ. παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 32 της Σύμβασης).

Με τις διατάξεις του Μέρους Β΄ (άρθρα δεύτερο-τέταρτο) τροποποιούνται και συμπληρώνονται τα άρθρα 41Γ «Διάθεση εισιτηρίων αθλητικών συναντήσεων», 41Δ «Υποχρεώσεις αθλητικών φορέων - Μέτρα αστυνόμευσης αθλητικών εκδηλώσεων» και 41ΣΤ «Αδικήματα βίας με αφορμή αθλητικές εκδηλώσεις» του ν. 2725/1999 «Ερασιτεχνικός και επαγγελματικός αθλητισμός και άλλες διατάξεις». Συγκεκριμένως, μεταξύ άλλων, παρέχεται η δυνατότητα στην αστυνομική αρχή να διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους οποτεδήποτε, εντός και εκτός των αθλητικών εγκαταστάσεων στις οποίες λαμβάνουν χώρα αθλητικές εκδηλώσεις, προκειμένου να διαπιστώνει την τήρηση των διατάξεων περί έκδοσης και θέσης σε κυκλοφορία, καθώς και τη χρήση αποκλειστικώς και μόνον ονομαστικών εισιτηρίων, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, και, σε περίπτωση κατοχής μη ονομαστικού εισιτηρίου ή εισιτηρίου επί του οποίου το αναγραφόμενο ονοματεπώνυμο είναι διαφορετικό από αυτό του κατόχου του, να επιβάλλει πρόστιμο σε βάρος του κατόχου του (άρθρο δεύτερο). Εξ άλλου, επιτρέπεται σε όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας η συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φυσικών προσώπων εντός των αθλητικών εγκαταστάσεων στις οποίες διεξάγονται αθλητικές εκδηλώσεις, στους περιβάλλοντες χώρους αυτών και στους οριζόμενους στην προτεινόμενη διάταξη λοιπούς χώρους, μέσω κινητών συσκευών ή οποιουδήποτε άλλου τεχνικού (ψηφιακού ή μη) μέσου καταγραφής ήχου ή εικόνας, το οποίο χειρίζεται αρμόδιο όργανο της Ελληνικής Αστυνομίας, για την αντιμετώπιση πράξεων βίας και ποινικών αδικημάτων, συμφώνως προς την οριζόμενη διαδικασία και προϋποθέσεις. Εξ άλλου, για την εκπλήρωση των ως άνω σκοπών επιτρέπεται στα όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας η συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φυσικών προσώπων τα οποία έχουν δημοσιοποιηθεί στο διαδίκτυο ή σε τηλεοπτικό δίκτυο και περιέχονται σε οπτική ή ηχητική καταγραφή που έγινε από οποιονδήποτε τρίτο, με οποιαδήποτε κινητή συσκευή καταγραφής ήχου ή εικόνας. Ο υλικός ή ψηφιακός φορέας στον οποίο ενσωματώνεται το αποδεικτικό υλικό στις ως άνω περιπτώσεις, ορίζεται ότι αποτελεί νόμιμο αποδεικτικό μέσο, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας και της διαδικασίας εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και πε-

ριοριστικών όρων (άρθρο τρίτο). Τέλος, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τις προβλεπόμενες στο άρθρο 41ΣΤ του ν. 2725/1999 ποινές, και την επέκταση της εφαρμογής των διατάξεων του σε περιπτώσεις κατά τις οποίες τα αναφερόμενα εγκλήματα τελούνται σε τόπο και χρόνο που δεν συνδέονται με συγκεκριμένη αθλητική εκδήλωση (άρθρο τέταρτο).

Με τις διατάξεις του Μέρους Γ' (άρθρα πέμπτο - δέκατο) ρυθμίζονται διάφορα θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Μεταξύ άλλων, επεκτείνεται και στους διαιτητές και τους κριτές των αθλημάτων της τοξοβολίας, του θαλάσσιου σκι και του μηχανοκίνητου αθλητισμού η εξαίρεση από το κώλυμα όσων συμμετέχουν σε διαιτητικό έργο ατομικού αθλήματος, οι οποίοι δεν επιτρέπεται να είναι μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή της εξελεγκτικής επιτροπής του σωματείου αυτού ούτε να είναι αντιπρόσωποί του σε υπερκείμενες ενώσεις ή ομοσπονδίες (άρθρο πέμπτο). Ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα που αφορούν τη διαδικασία του ελέγχου νομιμότητας των κανονισμών των αθλητικών ομοσπονδιών από τον αρμόδιο για τον αθλητισμό Υπουργό, η οποία θα διενεργείται πλέον εντός διμήνου από την ημερομηνία υποβολής (άρθρο έκτο). Αναστέλλεται έως την 31.12.2020, μεταξύ άλλων, η ισχύς των διατάξεων του ν. 4603/2019 σχετικώς με τη συγκρότηση των διοικητικών συμβουλίων και τις αρχαιρεσίες των αθλητικών σωματείων, ενώσεων και ομοσπονδιών, και την υποχρέωσή τους να εναρμονίσουν τα καταστατικά τους συμφώνως προς τις ρυθμίσεις που εισηγήθηκαν με τον εν λόγω νόμο. Περαιτέρω, ορίζεται ότι οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη των οργάνων των αθλητικών σωματείων, ενώσεων και ομοσπονδιών διεξάγονται από τριμελή επιτροπή στην οποία προεδρεύει, ως δικαστικός αντιπρόσωπος, δικηγόρος ο οποίος ορίζεται από τον Δικηγορικό Σύλλογο της περιφέρειας στην οποία εδρεύει ο αθλητικός φορέας (άρθρο έβδομο). Επίσης, καθορίζεται εκ νέου ο αριθμός του ανώτατου ορίου θητειών όσον αφορά την εκλογή Προέδρου ή εκτελεστικού μέλους Διοικητικού Συμβουλίου αθλητικής ομοσπονδίας και τίθεται όριο ηλικίας όσον αφορά τη δυνατότητα εκλογής στις ως άνω αναφερόμενες θέσεις (άρθρο όγδοο). Τέλος, παρέχεται η δυνατότητα, υπό τους οριζόμενους όρους και προϋποθέσεις, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, εκμίσθωσης ή παραχώρησης της χρήσης, χωρίς να προηγηθεί διαγωνισμός, οποιουδήποτε ολυμπιακού συγκροτήματος σε Αθλητική Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Α.Ε.) η οποία αγωνίζεται στην ανώτατη κατηγορία του οικείου επαγγελματικού πρωταθλήματος (άρ-

θρο ένατο), και ρυθμίζονται θέματα σχετικώς με τη σύνθεση των μελών της Επιτροπής Διοίκησης του Καυτανζογλείου Εθνικού Σταδίου Θεσσαλονίκης (άρθρο δέκατο).

Με τις διατάξεις του Μέρους Δ' (άρθρα ενδέκατο και δωδέκατο) εισάγεται διάταξη συμφώνως προς την οποία πραγματοποιείται προσαρμογή του ν. 2725/1999 στις διατάξεις του ν. 4548/2018 περί ανωνύμων εταιρειών (άρθρο ενδέκατο). Περαιτέρω, με το άρθρο δωδέκατο, διά του οποίου τροποποιείται το άρθρο 25 του ν. 4325/2015, παρέχεται η δυνατότητα στους διακριθέντες σε ολυμπιακούς και παραολυμπιακούς αγώνες αθλητές, οι οποίοι είναι διορισμένοι και υπηρετούν σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, να αποσπώνται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού είτε σε εποπτευόμενους από αυτήν φορείς, καθώς και σε άλλους φορείς ή Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ή Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου τα οποία εκπονούν προγράμματα σχετικώς με τη διάδοση του Ολυμπισμού, των Ολυμπιακών Αξιών, ή της Εκεχειρίας (Ομοσπονδίες Αθλημάτων, Ε.Ο.Ε., ΕΘΝΟΑ), όπως, επίσης, και σε άλλα προγράμματα ή δράσεις σχετικές με τον αθλητισμό και την κοινωνική προσφορά του εν γένει.

Με τις διατάξεις του Μέρους Ε' (άρθρα δέκατο τρίτο – δέκατο έβδομο) υπό τον τίτλο «Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή (Ε.Ο.Ε.)» κυρώνεται και αποκτά ισχύ νόμου το καταστατικό της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής (Ε.Ο.Ε.). Με το εν λόγω καταστατικό τροποποιούνται οι διατάξεις του προγενέστερου καταστατικού το οποίο εγκρίθηκε με το προεδρικό διάταγμα 130/2000 και ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, ζητήματα που αφορούν τη μετατροπή του νομικού της καθεστώτος από Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου σε Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου μη κερδοσκοπικό, πλήρως αυτοδιοικούμενο και εποπτευόμενο από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, καθώς και θέματα που αφορούν τον σκοπό, τις αρμοδιότητες, την οργάνωση, τη διοίκηση, τη λειτουργία, την κτήση ιδιότητας μέλους της Ε.Ο.Ε. κ.ά. (άρθρο δέκατο τρίτο). Εν συνεχεία, θεσπίζεται η υποχρέωση έκδοσης προεδρικού διατάγματος με το οποίο καθορίζεται η οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών της Ε.Ο.Ε., και ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στο προσωπικό της (άρθρο δέκατο τέταρτο). Περαιτέρω, ορίζεται ότι η Ε.Ο.Ε. απολαύει δικαστικών ατελειών και ουσιαστικών και δικονομικών προνομίων του Ελληνικού Δημοσίου, ότι η κινητή και ακίνητη περιουσία της δεν κατάσχεται ούτε καθίσταται αντικείμενο προσωρινής ή αναγκαστικής εκτέλεσης ή ασφαλιστι-

κών μέτρων, καθώς και ότι ουδεμία μεταβολή επέρχεται στην περιουσιακή της κατάσταση μετά τη μετατροπή της, δυνάμει του υπό κύρωση καταστατικού της (άρθρο δέκατο πέμπτο). Τέλος, καθορίζονται οι τροποποιούμενες και καταργούμενες διά του παρόντος Μέρους νομοθετικές διατάξεις (άρθρα δέκατο έκτο και δέκατο έβδομο).

Με τις διατάξεις του Μέρους ΣΤ΄ (άρθρα δέκατο όγδοο – εικοστό πρώτο) υπό τον τίτλο «ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ» τροποποιείται το άρθρο 43 του ν. 3905/2010 και ορίζεται ότι η κοινή υπουργική απόφαση υπό τον τίτλο «Μνημόνιο Συναντίληψης και Συνεργασίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού και του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για τα Μεγάλα Δημόσια Έργα», καθώς και τα ειδικά Μνημόνια Συναντίληψης και Συνεργασίας που έχουν εκδοθεί ή εκδίδονται δυνάμει του ανωτέρω άρθρου, εξακολουθούν να ισχύουν. Περαιτέρω, εισάγεται ρύθμιση συμφώνως προς την οποία το Ταμείο Αλληλοβοηθείας Υπαλλήλων Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού τίθεται υπό εκκαθάριση και καθορίζονται οι σχετικές λεπτομέρειες (άρθρο δέκατο ένατο), τροποποιείται το άρθρο 5 του ν. 736/1977 και ορίζεται ότι για την υποβοήθηση του έργου του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων συνιστώνται τέσσερις (4) θέσεις μετακλητών υπαλλήλων, αντί δύο (2) θέσεων μετακλητών υπαλλήλων και δύο (2) θέσεων ειδικών συμβούλων που όριζε η σχετική διάταξη (άρθρο εικοστό) και, τέλος, καθορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου και της υπό κύρωση Σύμβασης (άρθρο εικοστό πρώτο).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου πρώτου

Με το προτεινόμενο άρθρο κυρώνεται και έχει την ισχύ που προβλέπεται στο άρθρο 28 παράγραφος 1 του Συντάγματος η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης που υπογράφηκε στο Magglingen/Macolin τη 18η Σεπτεμβρίου 2014, σχετικώς με τη χειραγώγηση των αθλητικών αγώνων.

Σχετικώς με την κύρωση των διεθνών συμβάσεων, το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει ότι οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή (κύρωσή) τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ, συμφώνως προς τους όρους καθεμίας, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν έναντι πάσης άλλης αντίθετης διάταξης νόμου, ενώ το άρθρο 36 παρ. 2 απαιτεί ως όρο, για την ισχύ ορισμένων κατηγοριών διεθνών συν-

θηκών, την κύρωσή τους με τυπικό νόμο. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι το Σύνταγμα κατοχυρώνει τη διττή λειτουργία του κυρωτικού νόμου, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί υπό το κράτος των προηγούμενων Συνταγμάτων από τη θεωρία, τη νομοθετική πρακτική και τη νομολογία, η οποία συνίσταται στο ότι διά της ψήφισης του κυρωτικού νόμου, αφενός, γίνεται αποδοχή του περιεχομένου της συνθήκης και παρέχεται συγκατάθεση προς επικύρωση στο αρμόδιο όργανο της εκτελεστικής εξουσίας, αφετέρου, εντάσσεται η συνθήκη στο εσωτερικό δίκαιο και επιτάσσεται η εκτέλεσή της από τα όργανα του κράτους (βλ., ενδεικτικώς, Αγγ. Γιόκαρη, Η πρακτική των δικαιοδοτικών οργάνων στην εφαρμογή του διεθνούς δικαίου, 2001, σελ. 82-86, Εμμ. Ρούκουνα, Σύνταγμα και Διεθνές Δίκαιο, σε Η επίδρασις του Συντάγματος του 1975 επί του ιδιωτικού και επί του δημοσίου δικαίου, 1976, σελ. 91 επ., Κ. Οικονομίδη, σε Ιωάννου - Οικονομίδη - Ροζάκη - Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο - Θεωρία των πηγών, σελ. 109 επ. (παρ. 41-45). Βλ., όμως, και αντίθετη άποψη σε Ιωάννου - Οικονομίδη - Ροζάκη - Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο - Σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου, 1990, σελ. 163 επ. και 168 επ. (παρ. 95-108)). Οι συμβατικοί κανόνες του διεθνούς δικαίου δηλώνονται στο Σύνταγμα με σειρά όρων [«διεθνείς συμβάσεις» (άρθρο 28 παρ. 1), «συνθήκη ή συμφωνία» (άρθρο 28 παρ. 2), «διεθνείς συνθήκες» (άρθρο 36 παρ. 4)]. Η ορολογική αυτή πολυμορφία οφείλεται σε έλλειψη «συντακτικού συντονισμού» και όχι σε οποιαδήποτε νομοτεχνική ανάγκη (βλ. Κ. Ιωάννου, όπ. π., σελ. 163 (παρ. 95)).

Η διαδικασία της κύρωσης των διεθνών συνθηκών ή συμβάσεων ρυθμίζεται από το άρθρο 112 του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ). Η ψήφιση των σχετικών κυρωτικών νομοσχεδίων (ή προτάσεων νόμων) γίνεται με τη διαδικασία του άρθρου 108 του ΚτΒ, χωρίς συζήτηση ή μετά από περιορισμένη συζήτηση, με εξαίρεση τα νομοσχέδια που αφορούν στην κύρωση συμβάσεων συμφώνως προς τα άρθρα 27 και 28 παρ. 2 και 3 του Συντάγματος. Οι κυρωτικοί νόμοι περιέχουν δύο κατηγοριών διατάξεις: α) τις κυρωτικές, οι οποίες περιλαμβάνουν την κυρωτική ρήτρα και το κείμενο της διεθνούς σύμβασης, καθώς και διατάξεις των οποίων το περιεχόμενο αντιστοιχεί στο περιεχόμενο δηλώσεων τις οποίες η διεθνής σύμβαση επιτρέπει ή επιβάλλει να συνοδεύουν την υπογραφή, την επικύρωση ή την έγκρισή της, ή τυχόν επιτρεπόμενων επιφυλάξεων (άρθρο πρώτο του νομοσχεδίου), και β) τις κοινές νομοθετικές, με τις οποίες ρυθμίζονται ζητήματα εφαρμογής των διατάξεων της διεθνούς σύμβασης στην εσωτερική έννομη τάξη ή προσαρμογής της ε-

θνικής νομοθεσίας στις διατάξεις αυτές. Κοινές νομοθετικές θεωρούνται και εκείνες που ρυθμίζουν την έναρξη της ουσιαστικής ισχύος του κυρωτικού νόμου (άρθρο εικοστό πρώτο του νομοσχεδίου). Σημειώνεται ότι στο υπό ψήφιση νομοσχέδιο με το οποίο κυρώνεται η ως άνω Σύμβαση δεν περιλαμβάνονται διατάξεις που αφορούν ζητήματα εφαρμογής των διατάξεων της στην εσωτερική έννομη τάξη ή προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις αυτές.

Η Βουλή, κατά την άσκηση της κυρωτικής της αρμοδιότητας, εγκρίνει ή απορρίπτει τα σχετικά νομοσχέδια και τις προτάσεις νόμων, χωρίς να επεμβαίνει ή να επιφέρει μεταβολές στο περιεχόμενο των συνθηκών και των συμβάσεων οι οποίες κυρώνονται. Δύναται να κάνει παρατηρήσεις επί των αμιγώς κυρωτικών διατάξεων, σχετικές με τη φραστική διατύπωσή τους, όχι όμως και να προτείνει την τροποποίηση ή τη συμπλήρωση των διατάξεων της συνθήκης. Σε περίπτωση κατά την οποία η συνθήκη επιτρέπει ή επιβάλλει να συνοδεύεται από δηλώσεις, η Βουλή δύναται να συζητήσει τις διατάξεις του κυρωτικού νόμου που αντιστοιχούν στις δηλώσεις αυτές και να προτείνει την τροποποίηση ή τη συμπλήρωσή τους, μέσα στο πλαίσιο, όμως, που θέτει η ίδια η συνθήκη (Σ. Κουκούλη – Σπηλιωτοπούλου, Οι διεθνείς συμβάσεις στην Ελληνική έννομη τάξη, 1985, σελ. 161).

2. Επί του άρθρου τρίτου

α. Διά του άρθρου τρίτου προστίθενται παράγραφοι 14 και 15 στο άρθρο 41Δ του ν. 2725/1999. Ειδικότερα, η παράγραφος 14 ορίζει ότι επιτρέπεται στα όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας, μετά από άδεια της αρμόδιας Εισαγγελικής Αρχής ή του αθλητικού Εισαγγελέα, η συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φυσικών προσώπων, μέσω κινητών συσκευών καταγραφής ήχου ή εικόνας ή οποιωνδήποτε άλλων ειδικών τεχνικών μέσων, ψηφιακών ή μη, οπτικής ή ηχητικής καταγραφής, εντός των αθλητικών εγκαταστάσεων στις οποίες διεξάγεται οποιαδήποτε αθλητική εκδήλωση, καθώς και στους περιβάλλοντες χώρους αυτών, συμπεριλαμβανομένων των χώρων, ανοικτών ή κλειστών, που οδηγούν στα αποδυτήρια και στα γραφεία των αθλητών, των αξιωματούχων και των αθλητικών παραγόντων, πριν από την έναρξη, κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη της αθλητικής εκδήλωσης, για την αντιμετώπιση πράξεων βίας και ποινικών αδικημάτων με αφορμή αθλητικές εκδηλώσεις και για τους σκοπούς της πρόληψης,

της διερεύνησης, της ανίχνευσης, της δίωξης ποινικών αδικημάτων, της επιβολής και της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων ή περιοριστικών όρων. Επιπροσθέτως, προβλέπονται τρόποι ενημέρωσης του υποκειμένου καθώς και οι προϋποθέσεις διατήρησης και διαγραφής των σχετικών δεδομένων.

Εφόσον πρόκειται για επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων, εφαρμόζονται αποκλειστικώς τα άρθρα 43 επ. του ν. 4624/2019, που ενσωματώνουν την Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου». Η Οδηγία αυτή ορίζει ότι στο εθνικό δίκαιο θα πρέπει να υπάρχει νομική βάση για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων (άρθρο 8), δηλαδή κανόνας ο οποίος να περιγράφει την αρμοδιότητα της διωκτικής ή άλλης αρχής για την επεξεργασία των δεδομένων σε σχέση με τη δίωξη, την ανίχνευση και την πρόληψη εγκλημάτων. Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται η κατά το άρθρο 8 της Οδηγίας νομική βάση της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στις περιπτώσεις των αθλητικών εκδηλώσεων. Κατά τούτο, η παραπομπή στο άρθρο 5 του ν. 4624/2019 είναι εσφαλμένη, διότι το άρθρο 5 κατά περιεχόμενο αντιστοιχεί στο άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. ε' του Κανονισμού ΕΕ 2016/679, ο οποίος όμως στο άρθρο 2 παρ. 2 στοιχ. δ' ρητώς αναφέρει ότι δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης και της δίωξης εγκλημάτων. Συνεπώς, η φράση «του άρθρου 5» είναι ορθότερο να διαγραφεί.

6. Η παράγραφος 15 ορίζει ότι επιτρέπεται στα όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας η συλλογή και η περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φυσικών προσώπων τα οποία έχουν δημοσιοποιηθεί στο διαδίκτυο ή σε τηλεοπτικό δίκτυο και περιέχονται σε οπτική ή ηχητική καταγραφή που έγινε από οποιονδήποτε τρίτο, με οποιαδήποτε κινητή συσκευή καταγραφής ήχου ή εικόνας, ψηφιακή ή μη. Οι διωκτικές αρχές όμως μπορούν να επεξεργασθούν μόνο προσωπικά δεδομένα τα οποία έχουν συλλεγεί νομίμως, όπως προκύπτει από τον συνδυασμό των άρθρων 45 παρ. 1 στοιχ. α' και 73 παρ. 2 του ν. 4624/2019. Σημειωτέον ότι, εφόσον ο ν. 4624/2019 (άρ-

θρα 43 επ.) συνιστά εκτελεστικό νόμο του άρθρου 9Α του Συντάγματος, η τυχόν παραβίαση του άρθρου 9Α ενεργοποιεί αυτομάτως την απόλυτη απαγόρευση αποδεικτικής αξιοποίησης που ιδρύει το άρθρο 19 παρ. 3 του Συντάγματος.

Η νομική βάση τυχόν επιτρεπτής επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων τρίτων προσώπων διά της καταγραφής και αποθήκευσης, π.χ., σε κινητό τηλέφωνο, από ιδιώτες, θα μπορούσε να είναι είτε η διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου των δεδομένων ή άλλου φυσικού προσώπου είτε υπέρτερο έννομο συμφέρον (άρθρο 6 παρ. 1 στοιχ. δ' και στ' του Κανονισμού ΕΕ 2016/679 αναλογικώς εφαρμοζόμενο). Το αν όμως σε κάθε περίπτωση πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, υπό τον αυτονόητο όρο της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας, είναι ζήτημα που κρίνεται κατά περίπτωση από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, δηλαδή τις δικωκτικές αρχές.

Εν προκειμένω, το πρόβλημα είναι ότι, διά της προτεινόμενης διάταξης, οι δικωκτικές αρχές θα μπορούν να επεξεργασθούν προσωπικά δεδομένα που συλλέχθηκαν από ιδιώτες, ενδεχομένως κατά παράβαση των ποινικών διατάξεων του άρθρου 38 του ν. 4624/2019 (βλ. σχετικές αποφάσεις ΑΠ 1306/2016 και ΑΠ 1372/2015 που εφάρμοσαν το άρθρο 22 παρ. 4 του προίσχυσαντος ν. 2472/1997 το οποίο είχε την ίδια διατύπωση με το ισχύον άρθρο 38), υπό τη μόνη προϋπόθεση να έχουν δημοσιοποιηθεί στο διαδίκτυο ή σε τηλεοπτικό δίκτυο. Δι' αυτής της πρόβλεψης εισάγεται ένα οιονεί τεκμήριο νομιμότητας συλλογής όλων αδιακρίτως των σχετικών προσωπικών δεδομένων, που όμως αντιβαίνει στο άρθρο 19 παρ. 3 του Συντάγματος. Αντιθέτως, ορθό θα ήταν οι δικωκτικές αρχές να μπορούν να προβούν, βάσει του ανωτέρω αναφερθέντος άρθρου 6 παρ. 1 στοιχ. δ' και στ', σε κατά περίπτωση κρίση περί της νόμιμης συλλογής των προσωπικών δεδομένων.

3. Επί του άρθρου εβδόμου

Διά του προτεινόμενου άρθρου αναστέλλεται, έως την 31η Δεκεμβρίου 2020, η ισχύς ορισμένων διατάξεων του ν. 2725/1999, όπως αυτές τροποποιήθηκαν με τον ν. 4603/2019.

Μεταξύ αυτών, αναστέλλεται η εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 2725/1999, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 25 του ν. 4603/2019, η οποία έχει ως εξής: «1. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του αθλητικού σωματείου αποτελείται από πέντε (5) έως δεκαπέντε (15) μέλη, με θητεία από ένα (1) έως τρία (3) έτη. Τα μέλη του Δ.Σ. εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση, με

μυστική ψηφοφορία, μεταξύ των μελών του σωματείου που έχουν δικαίωμα ψήφου, σύμφωνα με τον νόμο και το καταστατικό. Τουλάχιστον το ένα τρίτο (1/3) των θέσεων των μελών του Δ.Σ. καταλαμβάνουν υποψήφιοι του ενός από τα δύο φύλα».

Περαιτέρω, στην παρ. 2 του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται, ως προς τα λοιπά άρθρα των οποίων αναστέλλεται η εφαρμογή, ότι κατά τη διάρκεια της αναστολής ισχύος των διατάξεων του ν. 4603/2019, αυτά θα ισχύουν υπό τη μορφή που είχαν πριν αντικατασταθούν κατ' εφαρμογή του ανωτέρω νόμου.

Παρατηρείται συναφώς ότι, ειδικώς ως προς την παρ. 1 του άρθρου 4, δεν ορίζεται το εφαρμοστέο δίκαιο κατά τη διάρκεια της αναστολής ισχύος του άρθρου 25 του ν. 4603/2019. Σκόπιμο θα ήταν, ενδεχομένως, να διευκρινισθεί αν κατά την διάρκεια της αναστολής ισχύος του, το εν λόγω άρθρο ισχύει υπό τη μορφή που είχε πριν από την αντικατάστασή του κατ' εφαρμογή του ν. 4603/2019.

4. Επί του άρθρου ογδού

α. Συμφώνως προς την παρ. 1 του παρόντος, διά της οποίας τροποποιείται η παράγραφος 7 του άρθρου 22 του ν. 2725/1999, η οποία προστέθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 29 του ν. 4603/2019, «[δ]εν επιτρέπεται το ίδιο πρόσωπο να εκλεγεί Πρόεδρος αθλητικής ομοσπονδίας περισσότερες από τρεις (3) συνολικά φορές και σε οποιαδήποτε άλλη εκτελεστική θέση Διοικητικού Συμβουλίου αθλητικής ομοσπονδίας περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες φορές, πλήρους ή μερικής θητείας. Το παραπάνω όριο θητειών ως προς τον Πρόεδρο, δύναται να επεκταθεί για μία (1) επιπλέον θητεία, εφόσον δεν έχει συμπληρωθεί το 70ο έτος της ηλικίας του. Πρόσωπο που έχει υπηρετήσει επί δύο (2) συνεχόμενες θητείες ως εκτελεστικό μέλος Διοικητικού Συμβουλίου αθλητικής ομοσπονδίας, δύναται να επανεκλεγεί σε τέτοια θέση εφόσον μεσολαβήσει χρονική περίοδος ίση με μία πλήρη θητεία. Μετά τη συμπλήρωση του παραπάνω ορίου ηλικίας ουδείς δύναται να εκλεγεί εκ νέου σε οποιαδήποτε θέση του Διοικητικού Συμβουλίου αθλητικής ομοσπονδίας».

Εν προκειμένω, δεδομένου ότι συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση, «(...) μετά την ολοκλήρωση δύο (2) συνεχόμενων θητειών σε οποιαδήποτε εκτελεστική θέση του Δ.Σ. μίας αθλητικής ομοσπονδίας, μπορεί κάποιος να επανεκλεγεί σε τέτοια θέση μόνον εφόσον μεσολαβήσει χρονικό διάστημα

ίσο τουλάχιστον με μία πλήρη θητεία (...)», για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί εάν η μεσολάβηση χρονικής περιόδου ίσης με μία πλήρη θητεία για την επανεκλογή προσώπου που έχει υπηρετήσει επί δύο (2) συνεχόμενες θητείες ως εκτελεστικό μέλος Διοικητικού Συμβουλίου ισχύει και για τον Πρόεδρο της ομοσπονδίας.

Περαιτέρω, δεδομένου ότι στο τελευταίο εδάφιο της προτεινόμενης διάταξης ορίζεται ότι «μετά τη συμπλήρωση του παραπάνω ορίου ηλικίας ουδείς δύναται να εκλεγεί εκ νέου σε οποιαδήποτε θέση του Διοικητικού Συμβουλίου αθλητικής ομοσπονδίας», πρέπει να διευκρινισθεί εάν, μετά τη συμπλήρωση του εν λόγω ορίου ηλικίας, δύναται κάποιος να εκλεγεί για πρώτη φορά ως εκτελεστικό μέλος Διοικητικού Συμβουλίου αθλητικής ομοσπονδίας ή Πρόεδρος αυτού. Σε αντίθετη περίπτωση, θα πρέπει να διαγραφεί η φράση «εκ νέου» από το κείμενο της διάταξης. Τέλος, ερωτάται εάν οι ως άνω ρυθμίσεις ισχύουν και για τα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

β. Συμφώνως προς την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 2 του παρόντος, «2. Στο άρθρο 22 του ν. 2725/1999 προστίθεται νέα παράγραφος που φέρει αύξοντα αριθμό 8 ως εξής: «8. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου λαμβάνονται υπόψη και οι θητείες που έχουν ολοκληρωθεί πριν, καθώς και αυτές που είναι ενεργές κατά τη δημοσίευση του παρόντος».

Σχετικώς σημειώνεται ότι η παρ. 4 του άρθρου 29 του ν. 4603/2019 ορίζει το εξής: «[γ]ια την εφαρμογή της παρ. 7 του άρθρου 22 του ν. 2725/1999, που προστίθεται με την παράγραφο 3, δε λαμβάνονται υπόψη θητείες που ξεκίνησαν πριν από τη δημοσίευση του παρόντος».

Υπό το φως των ανωτέρω, για λόγους σαφήνειας και νομοτεχνικής αρτιότητας, η ως άνω διάταξη του άρθρου 29 του ν. 4603/2019 πρέπει να συμπεριληφθεί στις καταργούμενες διά του παρόντος διατάξεις.

γ. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, διά της προτεινόμενης διάταξης ρυθμίζεται εκ νέου το ανώτατο όριο θητειών για τον Πρόεδρο και τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου αθλητικής ομοσπονδίας, τίθεται ως όριο ηλικίας, όσον αφορά την επανεκλογή των ανωτέρω προσώπων, το 70ο έτος της ηλικίας και, τέλος, ορίζεται ότι για την εφαρμογή της προτεινόμενης ρύθμισης «λαμβάνονται υπόψη και οι θητείες που έχουν ολοκληρωθεί πριν, καθώς και αυτές που είναι ενεργές κατά τη δημοσίευση του παρόντος».

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η εν λόγω ρύθμιση εισάγει περιορισμούς ως προς τη συμμετοχή σε Διοικητικό Συμβούλιο αθλητικής ομοσπονδίας, α-

φενός, διά της τροποποίησης της διάταξης κατ' αναφορά προς το ανώτατο όριο θητειών και, αφετέρου, διά της θέσπισης ηλικιακού κριτηρίου, και καταλαμβάνει και τις ενεργές θητείες.

Συναφώς παρατηρείται ότι συμφώνως προς το άρθρο 16 παρ. 9 του Συντάγματος «[ο] αθλητισμός τελεί υπό την προστασία και την ανώτατη εποπτεία του Κράτους. Το Κράτος επιχορηγεί και ελέγχει τις ενώσεις των αθλητικών σωματείων κάθε είδους, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει επίσης τη διάθεση των ενισχύσεων που παρέχονται κάθε φορά στις επιχορηγούμενες ενώσεις σύμφωνα με τον προορισμό τους». Το περιεχόμενο της διάταξης αυτής εκφράζεται, αφενός, υπό τη μορφή αξίωσης αποχής του κράτους καθώς και έμμεσης απαγόρευσης προς την κρατική εξουσία να θέτει εμπόδια στην ερασιτεχνική και επαγγελματική άθληση (βλ. Κ. Χρυσόγονο, Σπ. Βλαχόπουλο, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 4η έκδοση, 2017, σελ. 396) και, αφετέρου, υπό τη μορφή αξίωσης διασφάλισης, από πλευράς του Κράτους, της εν γένει ανάπτυξης αθλητικής δραστηριότητας. Περαιτέρω παρατηρείται ότι το Σύνταγμα δεν κατοχυρώνει απλώς το δικαίωμα στην άθληση, αλλά προστατεύει τον αθλητισμό και ως θεσμό. Συνέπεια αυτής της παραδοχής αποτελεί το γεγονός ότι καταλείπεται στον κοινό νομοθέτη πεδίο ρυθμιστικής παρέμβασης εν γένει για τη διοργάνωση αθλητικών δραστηριοτήτων (βλ. Ν. Αλιβιζάτο, Συνεργεία τηλεοπτικών σταθμών στα γήπεδα. Συνταγματικότητα απαγόρευσης, ΤοΣ 1996, σελ. 439-440).

Εξ άλλου, συμφώνως προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, η εν λόγω συνταγματική διάταξη αποτυπώνει το έντονο κρατικό ενδιαφέρον τόσο για τον ερασιτεχνικό (βλ., ενδεικτικώς, ΣτΕ 4336/2014 και ΣτΕ Ολ. 2526/2013) όσο και για τον επαγγελματικό αθλητισμό (βλ. ΣτΕ 1596/2004), κατά τρόπο τέτοιο ώστε να δικαιολογείται η επιβολή εξαιρετικών ρυθμίσεων (βλ., Δ. Σαραφιανό, Ερμηνεία επί του άρθρου 16 του Συντάγματος, σε Φ. Σπυρόπουλο - Ξ. Κοντιάδη - Χ. Ανθόπουλο - Γ. Γεραπετρίτη, Το Σύνταγμα, Κατ' άρθρο ερμηνεία, 2017, σελ. 409-410). Περαιτέρω, το νομικό πλαίσιο που διέπει τον αθλητισμό αποτυπώνεται στον ν. 2725/1999, και η προαγωγή του αθλητισμού ανατίθεται, ιδίως, σε αθλητικές ενώσεις και σωματεία (βλ. Σ. Ορφανουδάκη, Η ελευθερία της συνένωσης, 1996, σελ. 119 επ.). Ειδικώς ως προς τις αθλητικές ομοσπονδίες το άρθρο 19 του ν. 2725/1999 ορίζει ότι: «1. Αθλητική ομοσπονδία είναι η ανώτατη οργάνωση αθλητικών σωματείων ή αθλητικών ενώσεων (νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου) που καλλιεργούν το ίδιο άθλημα ή κλάδο άθλησης, έχει σκοπό την καλλιέργεια και την ανάπτυξη του σε όλη τη χώρα και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 78 και επόμενα του Αστικού Κώδικα. 2. Για κάθε άθλημα ή κλάδο άθλησης επιτρέπεται η σύσταση μίας (1) μόνο ομοσπονδίας

για όλη τη χώρα. Η ομοσπονδία εκπροσωπεί το άθλημα διεθνώς, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς της οικείας διεθνούς αθλητικής ομοσπονδίας και της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (Δ.Ο.Ε.) και η έδρα της ορίζεται από το καταστατικό της. Επιτρέπεται σε ειδικές περιπτώσεις μία ομοσπονδία να περιλαμβάνει και άλλα αθλήματα ή Κλάδους άθλησης, εκτός από το βασικό άθλημα ή κλάδο άθλησης, εφόσον τα αθλήματα και οι κλάδοι δεν είναι δυνατόν να υπαχθούν σε ξεχωριστή ομοσπονδία».

Η ανάθεση εκ μέρους της κρατικής εξουσίας της προαγωγής και διαχείρισης των διαφόρων αθλημάτων στις οικείες οργανώσεις - ομοσπονδίες συνάδει με τον ασκούμενο κατά το άρθρο 16 παρ. 9 του Συντάγματος κρατικό έλεγχο των ενώσεων αθλητικών σωματείων, όπως νόμος ορίζει (ν. 2725/1999). Στο πλαίσιο, μάλιστα, του εν λόγω κρατικού ελέγχου, δύνανται να δικαιολογηθούν κρατικές επεμβάσεις ως προς την οργάνωση και λειτουργία των οικείων οργανώσεων - ομοσπονδιών, οι οποίες, αλλιώς, θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως αντικείμενες στο άρθρο 12 του Συντάγματος, το οποίο κατοχυρώνει την ελευθερία της συνένωσης (βλ. Κ. Χρυσόγονο, Σπ. Βλαχόπουλο, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, όπ. π. σελ. 398). Ευνοήτως, προκειμένου να υπηρετείται ο σκοπός του άρθρου 16 παρ. 9, οι επεμβάσεις αυτές, όπως και οι προτεινόμενοι περιορισμοί στην ελευθερία της συνένωσης, οι οποίοι αφορούν σε θέσπιση ηλικιακού ορίου για την κατάληψη θέσης προέδρου και εκτελεστικού μέλους Διοικητικού Συμβουλίου αθλητικής ομοσπονδίας, και οι οποίοι καταλαμβάνουν και τις ενεργές, κατά τη δημοσίευση του νόμου, θητείες, πρέπει να στοχεύουν στην προαγωγή και ανάπτυξη του αθλητισμού, να δικαιολογούνται από λόγους γενικού συμφέροντος και να τηρούν την αρχή της αναλογικότητας (βλ. Γ. Παπαδημητρίου, Α. Ξηρό, Η οργάνωση του δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι στις αθλητικές συσσωματώσεις, ΕφημΔΔ, 3/2006, σελ. 408).

5. Επί του άρθρου ενδεκάτου

Συμφώνως προς την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 1 του παρόντος «[ό]που στον ν. 2725/1999 (Α΄ 121), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, προβλέπεται εποπτεία από τον Υπουργό Ανάπτυξης, αυτή ασκείται από τον Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού ή την Επιτροπή Επαγγελματικού Αθλητισμού, κατά περίπτωση, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 75 του ίδιου νόμου. Η κατά τα ανωτέρω εποπτεία δεν καταλαμβάνει τις διατάξεις του ν. 4548/2018 (Α΄ 104)».

Δεδομένου ότι στην παρ. 1 του άρθρου 75 του ν. 2725/1999 ορίζεται ότι: «[ο]ι Α.Α.Ε. εποπτεύονται: α) από τον Υπουργό Ανάπτυξης ως προς τη σύ-

σταση, την τροποποίηση του καταστατικού τους και τη λειτουργία τους, β) από τον Υπουργό Πολιτισμού για τα λοιπά θέματα που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, γ) από την Επιτροπή Επαγγελματικού Αθλητισμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο», η εν λόγω διάταξη πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως.

Περαιτέρω, συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση, με το άρθρο 9 του ν. 4548/2018 καθορίστηκαν οι κατηγορίες των εταιρειών των οποίων ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ύστερα από έλεγχο νομιμότητας, εγκρίνει τη σύσταση και την τροποποίηση καταστατικού και εκδίδει τη σχετική απόφαση για την τροποποίηση του καταστατικού τους. Στις εταιρείες αυτές δεν περιλαμβάνονται οι αθλητικές ανώνυμες εταιρείες. «Για τις αθλητικές ανώνυμες εταιρείες το Μητρώο τηρείται στις κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ. των Επιμελητηρίων της χώρας, και όπου απαιτείται έλεγχος νομιμότητας, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 9 του ν. 4548/2018, πραγματοποιείται από την αρμόδια υπηρεσία της Περιφερειακής Ενότητας της έδρας της εταιρείας κατά τις διατάξεις του ν. 3419/2005 (Α΄ 297)».

Υπό το φως των ανωτέρω, για λόγους σαφήνειας, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο η καταργούμενη διά της παρ. 2 του παρόντος, παρ. 2 του άρθρου 75 του ν. 2725/1999 να αντικατασταθεί με την ως άνω φράση «Για τις αθλητικές ανώνυμες εταιρείες (...) του ν. 3419/2005 (Α΄ 297)» η οποία περιλαμβάνεται στην Αιτιολογική Έκθεση.

6. Επί του άρθρου δεκάτου τρίτου

Για λόγους πληρότητας και νομικής ακριβολογίας, η φράση της παρ. 2 του άρθρου 28 του Καταστατικού της Ε.Ο.Ε. «Με διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών (...)» θα ήταν ορθότερο να συμπληρωθεί ως εξής: «Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών (...)».

7. Επί του άρθρου δεκάτου τετάρτου

Με το προτεινόμενο άρθρο ορίζεται ότι «[μ]ε προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από εισήγηση και με τη σύμφωνη γνώμη της Ολομέλειας της Ε.Ο.Ε., καθορίζονται η οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών της (...). Μέσα σε έξι (6) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος, ο Γενικός Γραμματέας της Ε.Ο.Ε. υποχρεούται να υποβάλει για έγκριση στην Ολομέλεια σχέδιο εισήγησης του πρώτου εδαφίου».

Παρατηρείται εν προκειμένω ότι η προτεινόμενη διάταξη κάνει λόγο τόσο για εισήγηση όσο και για σύμφωνη γνώμη της Ολομέλειας της Ε.Ο.Ε. Σκόπιμο θα ήταν, ενδεχομένως, να διευκρινισθεί αν η εισήγηση και η σύμφωνη

γνώμη αναφέρονται σε διαφορετικά χρονικά στάδια προ της έκδοσης του προεδρικού διατάγματος και, σε αποφαιτική περίπτωση, αν η αναφερόμενη εισήγηση νοείται υπό μορφή σύμφωνης γνώμης.

8. Επί του άρθρου δεκάτου εβδόμου

Με το δέκατο έβδομο άρθρο του υπό ψήφιση νομοσχεδίου ορίζεται ότι «[μ]ε την έναρξη ισχύς του παρόντος καταργούνται: (...) (γ) οι παράγραφοι 1 και 3 του άρθρου 37 και η παράγραφος 10 του άρθρου 134 του ν. 2725/1999».

Σκόπιμο είναι, η λέξη «ισχύς» να αντικατασταθεί από τον ορθό τύπο «ισχύος», όπως και, για λόγους νομοτεχνικής ορθότητας, να γίνει αναφορά στην αναρίθμηση των εν ισχύι παραγράφων των ανωτέρω άρθρων του νόμου 2725/1999.

Αθήνα, 14 Νοεμβρίου 2019

Οι Εισηγητές
Δάφνη Ακουμιανάκη
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επίκουρη Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
Επιστημονικές Συνεργάτιδες

Δημήτριος Βασιλείου
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών